

Datum 10 september 2024
Onderwerp Benodigde budgetten aanpak rattenoverlast (gebaseerd op de oude versie van 22 juli 2024)

Inleiding

Sinds 1 januari 2023 mag geen gif (rodenticiden) meer gebruikt worden om de primaire rattenbestrijding uit te voeren. Daarom is er in 2021 begonnen met een pilot smartvallen. Deze pilot is succesvol verlopen en nu wordt voorgesteld om gefaseerd uit te breiden naar de hele stad. Hiervoor is een totaalbudget nodig van € 500.000 per jaar voor de komende 5 jaar en daarna €425.000 per jaar.

Om te komen tot een dekkend netwerk worden in vijf jaar in verschillende fases extra smartvallen uitgerold. Op dit moment zijn de smartvallen verdeeld over de gehele gemeente geplaatst, vaak naar aanleiding van (gemelde) overlast. Wat duidelijk waarneembaar is, is dat de overlast terugloopt waar de vallen geplaatst zijn, maar weer oploopt als de smartvallen zijn verplaatst. Om dit te voorkomen worden extra smartvallen geplaatst in het riool in een wijk met de meeste meldingen om de aanwezige rattenpopulatie terug te dringen. Nadat de populatie flink is teruggedrongen zal een klein aantal smartvallen blijven staan (zogenoemde gatekeepers) om de resterende populatie ratten beheersbaar te houden. De overgebleven smartvallen worden vervolgens in een volgende wijk met de meeste meldingen ingezet. Met deze methodiek is naar verwachting de gehele gemeente binnen een paar jaar voorzien van een voldoende dekkend netwerk smartvallen (gatekeepers). Na deze periode zullen de kosten dalen. Dit komt doordat minder bezoeken per val nodig zijn en de verplaatsingskosten komen te vervallen.

Indien ervoor wordt gekozen om geen smartvallen toe te passen, zal een alternatieve methode gezocht moeten worden voor het noodzakelijke populatiemanagement. Een verkenning naar alternatieven leverde helaas geen geschikte, werkbare methoden op.

Financiën

In 2022 is een bedrag van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor 5 jaar (jaarlijks € 200.000) om de pilot verder te kunnen uitrollen. Hieronder is in een tabel aangegeven welke middelen er nodig zijn om een dekkend netwerk van smartvallen te introduceren in Haarlem en dit duurzaam in stand te houden.

Benodigd budget	2025	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
<i>Reeds beschikbaar</i>						
- Kadernota 2022	€ 200.000	€ 200.000				

- Kadernota 2025	€ 300.000					
<i>Extra benodigd</i>						
- Structureel			€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000
- Incidenteel		€ 300.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	

NB. De kosten, zowel de structurele als de incidentele kosten, zijn voor 2027 e.v. niet geïndexeerd.

De smartvallen zijn gepatenteerd, blijven in eigendom van de leverancier en worden middels een leaseconstructie in Haarlem geplaatst. Het in eigendom verkrijgen is voor deze smartvallen geen optie door de genoemde patenten, GPS-verbinding met het beheersysteem van de onderaannemer en het ontbreken van alternatieve onderhoudspartijen.

De bovengenoemde kosten hebben betrekking op de lease (inclusief onderhoud) en het (ver)plaatsen van de smartvallen. Doordat de smartvallen in het riool staan, waar ze blootstaan aan zuren en micro-organismen, hebben ze een levensduur van 5 jaar waarna ze vervangen dienen te worden. Hierdoor dalen de kosten na de uitroloffase minder dan in eerste instantie was ingeschat.

Indien gekozen wordt om voor het inzetten van smartvallen een bedrag van € 200.000 per jaar in de begroting op te nemen in plaats van de gevraagde € 500.000, zal een dekkend netwerk niet mogelijk zijn. De vallen zullen dan roulerend in de gemeente worden ingezet, waardoor van gatekeepers geen sprake meer kan zijn. Dit is vergelijkbaar met hoe er nu wordt omgegaan met de beheersing van de rattenpopulatie in de gemeente. Hierdoor zal naar verwachting de populatie tijdelijk teruglopen, terwijl op andere plekken de overlast weer zal toenemen (waterbedeffect).

Zodra er een besluit is genomen over de dekking zal opdracht gegeven worden aan Spaarnelanden om de uitrol van de smartvallen in werking te zetten. Zolang er geen dekking is, zullen de huidige smartvallen blijven staan met het risico dat deze meer storingen en defecten zullen gaan vertonen aangezien ze einde levensduur hebben bereikt.

De kosten voor huisbezoeken na melding, de communicatie en de voorlichting vallen buiten dit plan. Deze kosten zijn namelijk binnen de huidige begroting opgenomen en zijn onderdeel van het DBC met Spaarnelanden (ongediertebestrijding). Bij een huisbezoek wordt de bron van de rattenoverlast geïdentificeerd (bijvoorbeeld door middel van een rookproef) en advies gegeven hoe de intrede van ratten in de woning te verhinderen (bijvoorbeeld afdichten toegangswegen, reparatie rioolaansluiting). De huidige middelen die ter beschikking zijn gesteld hiervoor voldoen.